

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus XCIII. De Eucharistia, ùt est Sacrificium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

CASUS XCIII.

De Eucharistia ut est Sacrificium.

Fabius Theologus interrogatur: 1. An Missa sit verum Sacrificium, & in quo consistat. 2. Quis & quotuplex sit ejus fructus, an infinitus. 3. Pro quibus offerri possit. 4. An & quando applicari. 5. An sufficiat intentio habitualis, indeterminata, conditionata. 6. Quid si applicetur incapaci, vel de eo dubietur. 7. Vel intentio mutetur, vel mandato Superioris sit contraria. 8. An fructus possint dividi. 9. Quid si applices alicui tanquam mortuo, qui adhuc vivit, vel contra. 10. An per applicationem probabilem satisfiat. 11. Cui applicanda Missa in die animarum, vel imposta neo - presbyteris. 12. An & quoties Parochus obligetur Missam suis applicare. 13. Quid circa onera Missarum recipienda vel reducenda. 14. An Ecclesia, collector stipendiorum, heres vel Sacerdos alteri Missas committens aliquid de stipendiis retinere possit. 15. An & qualiter adhuc annu per Episcopos vel Generales Ordinum reductio Missarum vel anniversariorum fieri possit. 16. Quid si fundatio ex toto perierit. 17. Quid si à diversis accepta sint stipendia, qualiter tunc facienda applicatio. 18. Quid sit & quantum esse debeat stipendium. 19. An duplex stipendium exigi pos-

sit, quia applicatur fructus specialissimus vel meritum operantis, indulgentia, vel plures collectæ, &c. 20. Quid si stipendia sint nimis tenuia, vel pecunia adulterina. 21. An omittere unam Missam gratis promissam vel stipendiatam sit mortale: an omitens debeat stipendia restituere, vel possit Missas neglectas supplere. 22. An debeat legi talis Missa, qualis petitur. 23. Quid si non servetur locus vel tempus. 24. An obligatus indies possit aliquoties omittere. 25. An obligatus omni die Foris & Sabbathi, teneatur repetere si omitteret, & an teneatur hebdomade sancta. 26. An obligationes possint preveniri. 27. Quid de eo qui obligatur, quoties salva honestate & devotione potest, quid si egrotet. 28. Quid si scias te ex fundatione obligatum, sed nescias quoties, aut ad quam intentionem. 29. Quid si Missa in loco assignato commodè legi non possint. 30. An beneficiatus teneatur legere per se ipsum, saltem si beneficium requirat Sacerdotium & residentiam: & an sic obligatus teneatur Missas neglectas repetere. 31. An simplex Sacerdos teneatur aliquoties legere in anno, vel quando ipse aut populus Missam audire non potest. Pro Resolutione

x. QUÆR. I. An & quale sacrificium sit Missa?

Re. 1. Missa est verum novæ legis Sacrificium. Est de fide, *Trid. sess. 22. c. 1. de sacrif.* 2. Essentia hujus Sacrificii non consistit in oblatione panis, quia panis non dicitur propriè sacrificari, sed Christus; neque consistit in sumptione seu communionem, quia sumptio victimæ non est victimatio seu immolatio; sed in sola consecratione, *S. Thom. 3. p. q. 82. a. 4. ad 1.* Ratio est; quia per hanc solam vi verborum ponitur corpus sine sanguine, & e contra sanguis sine corpore, adedòque mysticè mactatur Christus, & repræsentatur perfectè immolatio crucis, quâ sanguis physicè separabatur à corpore. Unde sequitur, in die Veneris sancta non fieri Sacrificium, quia non fit consecratio. Congruentiam dat *S. Thom. q. 83.* quia eo die oblatum est Christus realiter & visibiliter, ideòque non congruit eo die illum offerri mysticè. 3. Principalis offerens & oblatum est Christus, nec differt Missa à sacrificio crucis nisi quoad modum offerendi, quorum unus est cruentus, alter mysticus; species secundùm multos sunt pars victimæ, quia victima per illas fit sensibilis. 4. Hoc Sacrificium continet eminentiori modo omnia sacrificia veteris Testamenti; nam quatenus offertur in laudem Dei, dicitur *Holocaustum seu Laventicum*; quatenus in gratiarum actionem, dicitur *Eucharisticum*; quatenus ad obrinenda Dei beneficia, dicitur *Impetratorium* seu Hostia

pacifica; quatenus satisfacit pro peccatis vivorum & mortuorum, *Satisfactorium*; quatenus tollit Dei indignationem, *Propitiatorium*. 5. Hoc Sacrificium etiam est Sacramentum, quia est signum sensibile practicum gratiæ. Item Testamentum, quia est authenticum instrumentum Divinæ voluntatis & repromissionis de danda vita æterna. 6. Consecratio utriusque speciei est de integritate Sacramenti, & præcepta à Christo Domino, ita ut quidem una species sine altera validè consecrari possit, non tamen licitè, nequidem ad dandum viaticum: nec in hoc dispensare potest Papa, ut habet *communis*. 7. Minister hujus Sacramenti est omnis & solus Sacerdos validè ordinatus, *Conc. Nic. I. c. 14. Trid. sess. 23. c. 1.*

QUÆR. II. Quis & quoruplex sit fructus hujus Sacrificii?

Re. 1. Fructus ex parte rei causata est quadruplex: *Meritorium*, consistens in augmento gratiæ sanctificantis, cujus capaces sunt soli in gratia constituti, quia augmentum vitæ spiritualis supponit vitam: *Impetratorium*, quo causantur beneficia naturalia & supernaturalia: *Propitiatorium*, quo dantur auxilia ad agendam pœnitentiam & tollendam Dei indignationem: *Satisfactorium*, quo satisfacit pro pœnis peccatorum. Hic fructus non prodest existentibus in mortali, quia pœna non remittitur nisi remissâ culpâ. De cætero omnes hos fructus, modò ex parte nostra non sit obstaculum, causari in-

infallibiliter, contra plures docet *La Croix l. 6. p. 2. n. 52.* idque secundum mensuram à Christo determinandam. *Pasq. hic q. 185.*

32. 2. Fructus ex parte participantium est triplex: Generalis, specialis & specialissimus; *Fructus generalis* est, qui ex intentione Ecclesie simul offerentis participatur ab omnibus fidelibus vivis & defunctis, estque semper idem, sive à multis participetur, sive à paucis, nec est in potestate Sacerdotis hunc fructum aliter applicate vel mutare, quia non provenit ex intentione Ministri, sed Ecclesie, etsi de hoc Sacerdos nil cogitet, peccaretque mortaliter, si ab hoc fructu aliquem vellet excludere. Est communis DD. *Specialis fructus* participatur ab iis, qui specialiter ad hoc officium concurrunt, assistendo, procurando, coofferendo, &c. qui plus concurrunt, plus participat, nec multitudo concurrentium vel coofferentium hunc fructum minuit, aliàs melius esset interesse Sacro, in quo sunt pauci, quod nemo dicit; hinc ille valor est quoad audientes & cooperantes infinitus, quia quilibet ita audit & offert Sacrum, & cuilibet ita prodest ac si solus offerret; Missa verò prout à Sacerdote applicatur, habet se per modum unius actionis pluribus terminis applicatæ, ideoque fructum finitum & divisibilem communicantis, *communis* contra *Steph. Gonet d. 11. a. 5.* quia aliàs Ecclesia non rectè præciperet uni soli applicate cum damno aliorum, nec communis usus applicaret uni deter-

minatè, ubi posset æqualiter prodesse pluribus. Ratio est voluntas Christi. Tertius fructus dicitur *specialissimus* & maximus, qui soli celebranti competit, nec potest alteri applicari, *Suar. d. 79. Lug. d. 21. f. 2.*

QUÆR. III. Pro quibus offerri possit?

33. *Potest* 1. Pro beatis ad impetrandam gloriam accidentalem, vel potius Deo in gratiarum actionem. 2. Pro defunctis in purgatorio, quibus prodest infallibiliter quoad satisfactionem, *Dicaft. Suar. f. 10.* 3. Pro infantibus baptizatis, qui licet non sint capaces satisfactionis, sunt tamen fructus impetrationis. 4. Pro adultis baptizatis justis & injustis. 5. Pro catechumenis, energumenis, quia nusquam reperiuntur exclusi. 6. Pro infidelibus, Turcis, Judæis, ut convertantur, *Suar. Sylv. Bellarm. Gonet, Salmant. Sporer n. 274.* quia id nullibi legitur prohibitum, & pro his oblatum est sacrificium crucis, & est actus charitatis sic eorum salutem procurare, & in Lege Veteri Judæi obtulerunt Sacrificia pro Rege Dario gentili, *L. 1. Esdra c. 6.* licetque offerre pro obtinenda pluvia, cur non pro conversione infidelium? 7. Non licet directè offerre pro excommunicatis non toleratis, quia Ecclesia prohibet cum his communicare præsertim in spiritualibus; aliud est de toleratis, cum quibus communicare permittit. 8. Pro damnatis non licet offerre sub mortali, quia id prohibetur *c. pro obeuntibus 21. caus. 13. q. 2.* & non potest iis prodesse. Idem vide-

detur de infantibus mortuis sine Baptismo. Econtra licebit offerre pro occiso in flagranti vel in duello, aut etiam pro suicida, modò statim non obierint, & non constet certò eos esse damnatos.

QUER. IV. Quid circa applicationem Sacrificii?

4. R. Tenenda esse seqq. 1. Applicatio fieri debet per Sacerdotem, quia Christus non applicat, sed hoc reliquit Ministro; qui si studio nulli applicare velit, quod stultum foret, fructus manet in thesauro Ecclesiæ; si id fiat ex incuria vel oblivione, probabilissimè applicatur ipsi Sacerdoti, qui semper censetur habere tacitam voluntatem tali casu sibi applicandi, *Laym. hic c. 2. n. 11.* idque certum erit, si Sacerdos aliquando expressè decreverit, in defectu alterius applicationis sibi applicare. 2. Applicatio fieri debet ante consecrationem, & sufficit, si fiat ante consecrationem calicis, ut fatentur omnes, quia tunc completur Sacrificium, & confertur fructus: imò *Marchant. Lugo d. 8.* cum aliis docent, Sacrificium integrari, compleri & fructum causare primùm in sumptione, adedque ante sumptionem adhuc validè applicari posse. 3. Ad applicationem validam ex communissima sufficit intentio habitualis seu præterita, non revocata; at quia hoc incertum est, & probabiliter impugnatur à *Vasq. Granad. Merat.* in praxi adhibenda est actualis vel virtualis, ne forè illi, cui debetur Missa, privetur ejus fructu. 4. In-

tentio applicantis debet ferri in personam determinatam, quamvis ignotam, v. g. offero pro eo qui dedit stipendium: pro quo iussit Superior: exigit fundatio: pro maximo peccatore: pro anima maximè desolata, &c. Econtra non valet, si dicasi: Applico illi cui Deus vel Christus vult applicari; sicut non valet consecratio, si velis ex multis hostiis illam consecrare quam determinat Deus. *Ratio* est; quia sicut Deus nullam hostiam determinat, sic nec Sacrificium ulli determinatè applicat, sed hoc reliquit Sacerdoti. 5. Valet applicatio sub conditione præterita vel præsentem, v. g. offero pro Petro, si implevit promissum, si est mortuus vel infirmus. Econtra non valet sub conditione futura, v. g. offero pro Petro, si hoc anno moriatur, si stipendium offeret, &c. *Ratio* est, quia ut applicatio sit valida, debet conditio existere, quando datur fructus Sacrificii; sed conditio futura tunc non existit, nec est in potestate Ministri effectum Sacrificii suspendere, cum illum necessariò conferat dum actu offertur: Ergo. *At nunquid* valet, si dicas: Offero pro eo quem Deus scit primò moriturum, primò daturum stipendium? Affirmant *Vasq. Pasq.* quia conditio non est de objecto futuro, sed de scientia Dei actu existente; sed melius negant *Suar. Coning, Laym. l. c.* quia scientia visionis Dei dependet à futuris contingentibus, ideoque conditio reverà est de futuro & suspensiva fructus Sacrificii jam præteriti, quod

quod fieri non posse jam dixi, essetque in potestate Petri cras percipere fructum hodierni Sacrificii, si daret stipendium, vel non percipere, si non daret, quod est ridiculum. 6. Si Sacrificium applicetur incapaci, utpote pro anima jam beata, vel damnata, vel in mortali existente, tunc fructus satisfactorius manet in thesauro Ecclesie. Igitur in dubio facienda est intentio conditionata, ut si nequeat prodesse cui volo, profit mihi vel alteri, idque tutum est in Missis gratuitis; in Missis obligatoriis vel stipendiatis facienda est intentio, ut si non profit cui debet, profit ejus proximè conjunctis, vel quibus petens maximè est obligatus; hæc enim præsumitur esse illius intentio, ut si sibi prodesse non possit, profit his, *March. Trib. t. 2. q. 2. dub. 2.* 7. Si primò intendas applicare Paulo, ex post autem applices Petro, si id facis memor prioris intentionis, hoc ipso eam revocas, & valet secunda. Si applices alteri, immemor prioris, vide an sit specialis causa mutandi, v. g. repentina necessitas, datio stipendii, &c. si sic, prævalet secunda, secus prima, in praxi certò satisfecisti pro uno, hinc aliam offer pro eo, cui non est satisfactum, & utriusque certò satisfacis. Qualiter applicatio fieri debeat, si stipendia collecta sint à diversis, dicam inf. q. 7. 8. Sacerdos jussus à Superiore Missam applicare Titio, si applicet Cajo, peccat contra obedientiam, valet tamen applicatio, quia applicare & consecrare sunt actus Ordinis, qui fieri possunt

R. D. Jansen Pars II.

à solo Ministro; non potest tamen pro tali Missa accipi stipendium, quia dans fortè frustrabitur fructu, quia *Navar. Ledesm.* probabiliter negant ejusmodi applicationem valere. 9. In Missa gratuita potest Sacerdos fructus dividere, applicando v. g. fructum meritorium & satisfactorium justo, impetratorium peccatori, *Henriq. Dian. p. 9. t. 2. R. 8. Gobat de Sacrif. n. 141.* Ratio est, quia nemini fit injuria, & illi fructus sæpè ex se sic dividuntur, quando scilicet uni omnes applicari non possunt, sicut peccatori solus impetratorius applicari potest, ergo etiam dividi poterunt à Sacerdote: Si tamen simpliciter alicui Missam etiam gratuito promisisti, non limitando ad certum fructum, teneris ei omnes fructus, si capax sit, applicare, hoc enim intelligitur per promissionem absolutam; econtrà si ad certum finem promisisti, vel etiam vovisti Deo v. g. vel B. V. Sacrum in gratiarum actionem pro obtenta sanitate, potes fructum satisfactorium & impetratorium tibi, vel alteri, aut defunctis applicare. Idem est, si Superior tibi mandat Sacrificium ad certum finem, v. g. ad impetrandam pluviam, fertilitatem, &c. *Tamb. Gob. n. 157.* Econtrà si obligeris ex stipendio vel fundatione, debes danti vel fundatori totum fructum applicare, aut si his ex toto prodesse non possit, sub conditione offerre pro eorum consanguineis, vel iis, quibus maximè obligati sunt, quia hæc videtur esse eorum mens, ut dixi suprà. 10. Si applices Missam

H pro

- pro aliquo tanquam mortuo, qui tamen adhuc vivit, vel econtrà, adhuc prodest applicatio secundùm fructum vivo vel mortuo applicabilem; quia Deus eum confert pro exigentia necessitatis juxta interpretativam tuam intentionem, *Rayn. La Croix n. 216.*
10. 11. Si applicatio sit incerta, aut tantùm probabiliter valida, non satisfacis, si Missa sit obligatoria, quia applicatio incerta non satisfacit pro obligatione certa, *Pasq. q. 187.*
11. 12. In Die Animarum consuendo habet, ut Missa applicetur omnibus animabus purgantibus, & earum calamitas hoc postulat, sed non est obligatio, quia Missa potest omitti, ergo & non applicari. Missa neo-presbyteris ab Episcopo imponi solita ad summum obligant sub levi, & juxta *Rubricas* applicatio est libera, exceptâ Missâ pro defunctis. Neomystra consecrans cum Episcopo, non potest pro ea accipere stipendium, quia applicatio est incerta, quia incertum est, an finiat cum Episcopo & verè consecret.

QUÆR. V. An & quoties Parochus obligetur pro suis Parochianis Missam applicare?

11. R. Magna quoad hoc olim inter DD. fuit controversia. *Barb. de off. Paroch. p. 1. c. 11. n. 10.* cum aliis volebat, Parochos teneri aliquoties juxta boni viri arbitrium suis ovibus Missam applicare. *Suar. Nav. Vasq. Lugo, Laym. Metzg. Sannig. dist. 5. q. 8. n. 3. Gob. de Sacrif. n. 402.* dicebant, Parochum vi officii nunquam obligari Missam Parochianis applicare, sed

fatisfacere muneri suo, si Missam illis diebus, quibus populus audire tenetur, legat, etsi sibi vel alteri applicet accepto stipendio; ratio eorum erat, quòd consuetudo esset contraria vel maximè quoad Episcopos & Superiores Regularium, qui tamen verè sunt animarum curatores; & *Trid.* videtur tantùm loqui de fructu generali, non speciali. Sed his controversiis finem imposuerunt variaz *Declarationes Cardinalium*, & in specie de Anno 1681. 1692. 18. Novembr. 1702. & 31. Maji 1704. apud *Reiffenst. l. 3. Decret. t. 41. a. n. 22. Schmaltzgruber ibid. a. n. 104.* quibus declaratur: Parochos teneri pro parochianis Sacrificium applicare, atque eâ cum distinctione, ut si reditus pingues sint, singulis diebus; si verò tennes, saltem festivis diebus, ita ut ea nec sibi aut alteri applicare, nec pro iis stipendium valeant recipere. Ratio sumitur 1. ex *Trid. sess. 23. de refor. c. 1.* ubi id supponit, dicens: *Cum præcepto Divino mandatum sit omnibus, quibus cura animarum commissa est, oves suas agnoscere, & pro his Sacrificium offerre, &c.* NB. *Trid.* non ait, curatos teneri coram illis, ut Missam audiant, sed pro illis offerre, id est, applicare, non fructum generalem, quia hic debetur toti Ecclesiæ etiam à Sacerdote non curato, nec est in potestate Sacerdotis, ut sup. dixi: ergo fructum specialem. 2. Id videtur exigere justitia naturalis, cum Parochus illum in finem à suis habeat sustentationem & salarium, & acceptando officium pastorale ad hoc se tacitè obligarit, ideòque *Reiffenst.* di-

dicit, id nunc planè esse certum, & contrarium facientes non esse tutos in conscientia. *Sed potes: Quinam hinc dicantur reditus pingues aut tenues? P. Pingues censentur, si tales sint, ut ex iis honestè & facillimè Parochus sustentari possit, etiamsi non multum superfit; qualiter autem talis debeat indies Missam applicare Parochianis, statim explicabo. Reditus tenues sunt, ex quibus Parochus ægrè, difficulter vel insufficienter alitur, talis tantùm tenetur Missam suis applicare diebus Dominicis & festis; aliis diebus poterit recipere stipendium.*

Dices 1. Tales Declarationes hinc non sunt promulgatæ. 2. De iis non constat in forma authentica. 3. Non sunt usu receptæ vel contrariâ consuetudine abrogatæ. 4. Nimis durum est Parochum habentem pingues reditus indies obligari applicare suis Sacrificium, tum quia non obligatur indies sacrificare, ergo nec suis indies applicare; tum quia sic non posset unquam applicare sibi, amicis, vel consanguineis, imò nec Missas vel anniversaria facere pro certis ex Parochia defunctis, quia his applicando fraudaret ceteros fructu. *ad* 1. Declarationes non important novam legem, sed declarant antiquam in *Trid.* contentam, ideoque sufficit hanc fuisse promulgatam, ut dixi *Caf. 5. n. 16. Ad 2.* Sufficit, quòd de iis moraliter certò constet ex fama vel libris. *Ad 3.* Est lex Divina, ut expresse dicit *Trid. l. cu.* quam interpretes *Trid.* solùm explicant, sed lex

Divina recipi debet, & consuetudine abrogari non potest, *c. fin. de consuet.* & pro certo habent omnes Theologi & Canonistæ. *Ad 4.* Illa lex non est ita rigidè accipienda, ut Parochus absolute singulis diebus obligetur sacrificare & suis applicare; sed tunc quando commodè celebrare potest, & non est obligatus pro funere anniversario fundatoribus vel propinquis, ita ut si Parochus habens pingues reditus etiam ex devotione celebrare voluerit, non possit unquam accipere stipendium, sed ea relinquere Sacellanis aliisque Sacerdotibus liberis, *Reiffenst. Schmalzgr. l. c.* Væ etiam Parochis opulentis, qui pro pauperibus jura solvere non potentibus nequidem Sacrum funebre facere volunt, aut si faciant, funeralia aliaque jura etiam ab egentissimis rigidè extorquent, quia *Judicium sine misericordia illi, qui non facit misericordiam, Jac. 2.* Et illum in finem habent à communitate largiores reditus, ne opus sit gravare egenos.

QUÆR. VI. Quid circa onera Missarum recipienda vel reducenda? *Re. I. Urban. VIII. 21. Jun. 1625. & Inn. XII. 23. Decemb. 1697.* 13. *districtè prohibent, Ne Episcopi in Dioecesana Synodo aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quòquo modo reducant onera ulla Missarum post Conc. Trid. aut in limine foundationis imposita, sed pro his omnibus reducendis aut moderandis vel commutandis ad Apostolicam Sedem recurratur; moderationes aliter factæ declarantur nullæ & inanes. Insuper prohibetur, ne imposterum*

onera perpetua suscipiant Missarum celebrandarum, saculares quidem sine Episcopi vel ejus generalis Vicarii, Regulares vero sine Generalis vel Provincialis consensu & licentia in scriptis & gratis concedenda; alioquin secularis, qui hujusmodi prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Ecclesie interdictus sit eo ipso; Regularis vero pœnam privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda vocisque activæ & passivæ absque alia declaratione incurrat. Super qua Constitutione postmodum varia formata sunt dubia, super quibus S. Congregatio sub eodem Urb. VIII. declaravit seqq. 1. Si legatum pro Missis sit adeo tenuis, ut non sit qui velit onus injunctum subire, & si recurrendum sit ad Sedem Apostolicam, totum aut ferè totum insumetur pro expensis. Respondit adhuc esse recurrendum ad S. Sedem, quæ absque ulla impensa id statuet, quod magis in Domino è re esse judicaverit; verumtamen si in ipsa beneficii erectione expressè cautum fuerit, ut liceat Episcopo injunctum onus reducere, legem hanc esse validam & observandam. 2. Si Monasteria, Collegia, &c. pro pluribus Missis incongrua & exigua stipendia susceperint, debent legere tot Missas, quot à dante stipendia præscripta fuerint; quod si hic numerum Missarum non præscripserit, tunc tot celebrari debent, quot præscripserit Ordinarius secundum morem Civitatis vel Provinciae. 3. Si Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam, & Sacerdotes nihilominus liberè acceptent minus congruam,

tenentur tot Missas legere, quot petiit dans eleemosynam. 4. Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione beneficii seu Capelle, legati aut salarii, si eleemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non possunt eadem Missa utrique obligationi satisfacere. Excipe, nisi ex fundatione vel aliunde constet, quod fundatores Capellanis aut beneficiatis reliquerint intentionem liberam, Barb. Donatus, Schmalzg. n. 109. Sed de hoc plura dicam q. 8. 5. Si testator relinquat, ut pro ejus anima celebrentur centum Missæ absque ulla præscriptione eleemosynæ, Episcopi erit eleemosynam præscribere, quæ respondeat oneribus Missarum. 6. Declarat omnia privilegia de reducendis Missis esse revocata quoad reductionem Missarum post privilegium (in Triad. concessum) receptarum. 7. Ecclesiæ vel loca pia de eleemosynis Missarum nihil retinere possunt titulo expensarum, (id est, pro cereis, vino, paramentis, &c.) nisi pro his alios non habeant redditus, & nihilominus tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleemosynam; quod Laym. Tamb. Sporer n. 371. extendunt ad privatum collectorem stipendiorum, ut nihil ex iis retinere possit; nihilominus valde probabiliter cum consensu Sacerdotum exiguum quid de qualibet Missa pro labore retinere potest, modò obinde non minuatur Missarum numerus, Sor. Rodrig. Vasq. Tamb. Dicast. Pasq. q. 977. quia ille labor utilis est legentibus & petentibus
Mis.

14

Missas, neque tenetur enim gratis subire; econtra haeres, cui à morturo committuntur v. g. 100. Imperiales pro Missis, nihil sibi ex iis retinere potest; si nullum stipendium à defuncto determinatum sit, debet dare non indignum defuncto: si Missas commisit Sacerdoti, quem credebat probum & fidelem, satisfacit, etsi ex post dubitet an lecta sint, quia defunctus non censetur ad plus eum obligasse, *Bardi, La Croix n. 149.* 8. Qui ratione beneficii obligatur celebrare, si per alium celebret, non tenetur dare stipendium juxta reditus beneficii, sed sufficit dare congruum ad morem patriæ. Super dubio nono nihil reperitur declaratum. 10. Sacerdos, qui accepit elemosynam solito majorem, si alteri Missam committat, debet dare absolute integram, nec ullam illius partem sibi retinere potest: coincidit Prop. 9. ab Alex. VII. damnata: *Potest Sacerdos, cui Missa celebranda traduntur, per alium satisfacere, collato illi minore stipendio, alia parte stipendii sibi retentâ.* Quare retinens partem stipendii, tenetur saltem ex lege Ecclesiæ ad restitutionem vel legenti Missas, vel danti stipendium, quia non est titulus retinendi. *Nec obstat, quod substitutus censetur illam partem remittere, quia hoc communiter fit coactè ex metu, ne Missæ subtrahantur; si tamen ratione foundationis Missæ perpetuæ, vel ex peculiari affectu erga tuam personam tibi detur stipendium largius solito, putà quia pauper, amicus vel consanguineus es, relicta fa-*

cultate etiam per aliam aequè dignam legendi, (quod semper suppono) satis est dare consuetum, quia reliquum tibi datum est non intuitu Missæ, sed ratione foundationis, paupertatis vel amicitiae, *Bonac. Lug. Tamb. l. c. 11.* Prohibentur recipi stipendia, pro quibus intra modicum tempus satisfieri non potest; nisi 12. Stipendium offerentes consentiant, &c. si ipsas declarationes & tenorem Decreti Urb. VIII. desideres, vide *Reiffenst. sup. a. n. 30. La Croix a. n. 63.*

11. Circa præfatum decretum Urb. & Declarationes Cardin. tenenda sunt seqq. 1. Prohibetur sola reductio Missarum vel anniversariorum post Trid. vel in limine foundationis impositorum, ideoque Episcopi in Synodo Diocesana, & Generales Ordinum in Capitulo Generali alia Missarum vel Anniversariorum onera adhuc reducere & moderari possunt, prout illis expressè concessit *Trid. Sess. 23. c. 4. de reform.* Modò ea, quæ eum in finem relicta sunt, sint insufficientia, & non perierint eorum culpa, nec ab Episcopo aut Prælato eum scitu Capituli in alios usus sint conversa. In locis in quibus Synodi Diocesanae raro celebrantur velut in Germania, Episcopos etiam extra Synodum Missas, Anniversaria & Præbendas ex causa minuere posse, cum *Monet. Nav. Barb. & Wiestner* affirmat *Schmalzg. n. 149.* & ita habere praxin testatur *Gob. tr. 3. a. n. 589.* 3. Si fiat reductio, potius Anniversaria in Missas, quàm Missæ in Anniversaria mutanda sunt, ut declaravit *S. Cong. apud*

Fagn. in c. 12. de const. n. 34. Et eorum benefactorum, quorum anniversaria vel Missæ minuuntur vel conjunguntur, commemoratio facienda est, *Trid. l. c.* Plura in reductionibus observanda vide apud *Pasq. q. 1162. & seqq. 4.* Memorata decreta etsi sanctè sint observanda, potest tamen iis per contrariam consuetudinem derogari, & reverà ubique integrè recepta non esse testatur *Garc. p. 7. de benef. c. 1. n. 136. Castropalao t. 22. d. un. p. 15. Wiestner n. 591.* & in specie de Germania testatur *Gobat sup.* & ad derogandum hujusmodi declarationibus sicut & aliis legibus Ecclesiasticis sufficere decennium, dixi *Cas. 5. n. 14. 5.* Si certò constet, quòd ea, quæ pro celebratione Missarum vel Anniversariorum relicta sunt, absque culpa Prælati, Ecclesiæ, vel Monasterii perierint ex toto, ita ut illorum intuitu nihil percipiatur, Missæ & Anniversaria absque reductione omitti possunt, *Fraxinel. Riccius, Bordon. Pelliz. Donatus, Monacel. p. 2. tit. 13. forma 2.* ubi adducit Declarationes S. Congreg. de 7. Aug. 1687. & 8. Aug. 1705. quos citant & sequuntur *Wiestner. l. 3. t. 41. n. 70. Schmalzgr. ibid. n. 137. Leuren. l. 3. q. 977.* Ratio est, quia dignus est operarius mercede sua, *Luc. 10.* & beneficium datur propter officium: ergo cessante beneficio etiam cessat officium.

QUÆR. VII. Quid circa Missas stipendiatas?

17. R. Circa hæc plura jam dixi Q. præced. quibus adde seqq. 1. Acceptans stipendium obligatur ex justitia Mis-

sam applicare ad intentionem dantis, quia intercedit pactum, *do ut facias.* Si plura à diversis accepisti stipendia, applica primò illi, qui majorem habet prærogativam justitiæ vel congruentiæ; certum est enim aliquem à parte rei ex justitia vel saltem ex congruentia esse præferendum, eò quòd fortè prius dederit, vel sit in majori necessitate, &c. Difficilior est applicatio, si tertius v. g. Sacristanus à diversis stipendia collegit, & pecuniam in unum confusam diversis distribuatur Sacerdotibus; si enim omnes applicent primò ei qui habet præferentiam justitiæ, vel est in majori necessitate, hic accipiet ab omnibus integram Missam, cum fortè unum tantum dedit stipendium. Si quamlibet Missam æqualiter applicent omnibus, à quibus stipendia collecta sunt, fiet injuria illi qui plura dedit stipendia, quia non plus participat quàm qui solùm dedit unum; si simul applicent omnibus, sed pro rata collatæ à singulis pecuniæ, fiet injuria illi, cui ob jus præferentiæ prima Missa debetur integra, & per ejusmodi applicationem non satisfieri docent plures cum *Pasq. n. 95.* ideoque saltem est incerta, etiam ex eo quia non omnes petunt ad eundem finem. Si dicas: Debent applicare eo modo, quo id ex justitia optimè fieri potest & debet. *Contrà* est, quòd sic inposito casu nulli applicari possit; vel enim applicaretur omnibus, vel alicui determinatè; neutrum autem justè fieri posse probatum est, neque validè applicatur uni indeterminatè; quia sicut

18. sicut ex multis hostiis non potest una indeterminatè consecrari, ut fatentur omnes, sic nec uni ex multis indeterminatè applicari Sacrificium. Igitur in praxi collector debet curare, ut stipendia non confundantur, & quilibet Sacerdos legat determinatè pro iis, quorum stipendia accepit; si pecuniæ jam mixtæ sunt, debet collector determinare, pro quibus quilibet Sacerdos legere debeat, dicendo v. g. Sacerdos A. legat pro decem primam prærogativam habentibus. Sacerdos B. legat pro subsequentibus decem, & sic deinceps. 2. Per stipendium hîc intelligitur aliquid temporale, quod datur pro totali vel partiali sustentatione Sacerdotis; nec refert, quòd aliunde habeat media sufficientia vivendi; nam etiam ex hac actione ei debetur sustentatio, juxta illud 1 ad Corinth. 9. *Qui Altari serviunt, de Altari participent.* Ratio à priori est, quòd populus jure naturæ obligetur DEO tanquam supremo Domino offerre Sacrificium; cum ergo hoc per se ipsum non possit, tenetur illum in finem alere Sacerdotes. Dico, pro sustentatione. Nam dare temporale pro Missa tanquam pretium seu æquivalens rei spirituali, est simonia; si adjunctus sit labor extraordinarius, v. g. Sacerdos, debet maturius surgere, longius ire, diutius canere, possit plus peti, quia talis labor est extrinsecus & pretio æstimabilis; & quamvis pro stipendio tantum acceptari possit, quantum pia fidelium liberalitas obtulerit, tamen plus exigi non potest nec debet, quàm

consuetudo aut ordinatio Episcopi pro more civitatis vel provinciæ permiserit, *Nav. Bonac. Gobat n. 557.* Nec obstat, quòd Sacerdos indigeat, & victualia sint cara; nam etiam pecunia tunc est pretiosior, inquit *Spor. n. 359.* 3. Alex. VII. damnavit hanc 19. 8. Prop. *Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licitè accipere, applicando petenti partem etiam speciosissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem.* Ratio damnationis est, quòd hic fructus probabilius alteri applicari non possit, ideòque fit injuria stipendium offerenti; nec potest Sacerdos duplex stipendium accipere ex eo, quòd uni applicet fructum ex opere operato, alteri ex opere operantis; uni Missam, alteri indulgentias v. g. Altaris privilegiati; quia dans stipendium petit sibi applicari utrumque fructum, & petens legi in Altari privilegiato, etiam petit applicari indulgentias, *Tamb. Steph. t. 5. d. 5. n. 65.* Neque licet distincta stipendia accipere, quia uni applicatur fructus satisfactorius, alteri satisfactorius, quia totus fructus debetur pro quolibet stipendio, nisi dantes expressè consentiant; tunc enim etiam aliquid accipi possit pro adhibenda majori devotione vel pluribus collectis, *Spor. n. 264.* In praxi tamen id non consulerem ob notam turpis avaritiæ. 4. An Ecclesia vel 20. Sacerdos alteri Missas committens aliquid de stipendio retinere possit, dixi sup. n. 14. 5. Idem Alex. damnavit Prop. 10. *Non est contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere,*

pere, & unum offerre; neque etiam est contra fidelitatem, etiamsi promittam promissione etiam juramento firmata dari stipendium, quod pro nullo alio offeram. Quod si stipendia sint minora solito, debes vel ea non acceptare, vel post acceptationem tot legere Missas, quot petuntur, quia acceptando te ad hoc obligas, ut certum est ex declaratione Cardinal. supr. Si tamen tibi ignorantem vel per fraudem stipendium incompetens vel pecunia adulterina data fuerit, non teneris nisi pro rata stipendii; reliquum fructum tibi vel alteri applicare poteris, *Suar.*

21. *Tamm. Dian. p. 2. t. 14. R. 7. 6.* Omittere unam vel plures Missas gratuito promissas per se tantum peccat venialiter, *Cajet. Suar. Sanch. l. 1. de mat. d. 5. n. 25. Dian. p. 2. t. 17. misc. R. 9.* Ratio est, quia obligatur ex sola fidelitate, cujus violatio ex se tantum est culpa venialis, ut dixi *Cas. 51. n. 2.* Per accidens tamen potest esse obligatio gravis ex iustitia, ut si quis se ita obligare velit, aut promissionem vestiat juramento, adhibitione testium, &c. 7. Omittere unicam Missam stipendiatam probabiliter tantum videtur veniale, nisi stipendium, quod injuste retines, sit materia gravis furti. Ita multi contra multos. Ratio est, quod Sacerdos non censeatur se gravius velle obligare, quam hic & nunc tenetur se obligare vi contractus; sed vi hujus non tenetur se plus obligare quam sub veniali, quia iustitia non exigit nisi aequalem obligationem in utroque contrahente; cum ergo promittens stipendium non obligetur

nisi sub veniali, etiam Sacerdos plus non obligabitur. Nec obstat, quod una Missa sit materia gravis; nam nec vult, nec tenetur se ad eam obligare graviter; hinc a potiori non peccat graviter, qui Missam plus æquo differt; attendenda tamen sunt circumstantia, nam parum differri debent Missæ defunctorum, adhuc minus Missæ pro presenti necessitate, v. g. pro periclitante ex partu vel infirmitate, *Gobat. n. 597. Steph. n. 69.* Qui omisit Missas stipendiatas, vel plures assumpsit quam legere possit, debet reddere stipendia, vel per alios legere; si stipendia consumpsit, nec habeat unde restituat, debet Missas petere gratis, si habere possit, debet offerre pro iis bona opera, jejunia, Orationes & Missas quotidianas, quantum sine præjudicio aliorum fieri potest: si cesset finis Missæ neglectæ, v. g. ægrotus, pro quo legere debebas, jam mortuus est, non potes ex post suppleri, nisi dans stipendium consentiat, ut ad alium finem legas, sed debes stipendium reddere.

QUÆR. VIII. Quid de legenda certa Missa in certo loco & tempore per se ipsum?

22. *R. 1.* Si patiantur Rubricæ, sub veniali legenda est Missa quæ petitur, v. g. de requiem, quia magis prodest defunctis ob Orationes speciales, *Pasq. q. 287.* Si per Rubricas non sit licitum legere talem Missam, qualis petita est, legi debet à Rubricis præscripta, per quam obtinetur omnis indulgentia, quæ obtinetur per Missam de requiem in Altari v. g. privilegiata.

legiato, ut statuerunt *Alex. VII.* 5. Aug. 1662. *Clem. IX.* 23. Sept. 1669. ut sic nulla esset causa rationalis mutandi ritum ab Ecclesia præscriptum. 2. Qui accepit stipendium, ut legat certo loco & tempore, ita ut locus & tempus per se intendatur, v. g. petit quis Missam in Altari privilegiato propter indulgentias, ad statum miraculosam, die Jovis in honorem Ven. Sacramenti, in Sacello, ut populus habeat Missam, &c. non potest retineri stipendium, nisi legatur tempore & loco præscripto, & petens aliter non intendit à se abdicare dominium stipendii. *Neque obstat*, quòd Missa alibi facta applicetur petenti; nam hoc fit contra ejus voluntatem; & sicut contra meam voluntatem in horto meo laboranti non debetur merces, ita nec hic stipendium. 3. In anno sexies & juxta *Pasq.* vigesies mutare locum aut tempus, non est mortale, nisi cedat in grave damnum vel incommodum, ut si Missa pro defunctis non fierent in Altari privilegiato, vel populus non haberet Missam. Causa rationalis mutandi locum aut tempus secluso alio incommodo est, si inveniat Altare occupatum; si desit aliquod requisitum ad Missam, deberetque nimis diu expectare; si velit adesse primitiis, visitare amicum, *Lugo, Less. La Croix L. 4. n. 824.* De indulgentiis Altaris privilegiati dicam *Cas. 102. q. 8.* 4. Qui ex fundatione obligatur legere omni die, potest semel in septimana ex reverentia abstinere, quia fundator non præsumi-

R. D. Jansen Pars II.

tur tam strictè obligare, *Sanch. Sannig. d. 9. q. 8. n. 5. Dian. p. 5. t. 6. R. 15. Tamb. de Sacrif. l. 2. c. 3.* Si tamen legat, non potest accipere stipendium, neque sibi vel alteri gratis applicare, nisi fortè quinquies in anno, juxta *Gobat*, quia plus præsumi non potest permittere fundator. 5. Qui obligatur omni die Jovis & Sabbathi in honorem v. g. Ven. Sacramenti & B. M. V. Si omittat, non tenetur alio die supplere, quia Missæ annexæ sunt diei, *Lugo d. 21. n. 43. Dicast. t. 5. d. 9.* Item talis non obligabitur in hebdomade sancta, quia potest se accommodare consuetudini Ecclesiæ; si tamen legat, debet applicare foundationi. 5. Obligatus omni mense legere 15. Sacra, satisfacit pro mense sequente, si modò legat 30. nisi ex speciali motivo intendatur singulis mensibus, v. g. ut populus diu non careat Missâ, vel ut Missa prosint morituris &c. *Bey. Gob. n. 602.* 6. Si fundatio jubeat celebrare, quoties salvâ honestate cum debita devotione fieri potest, probabiliter excusatur, qui in gravi passione iræ, tristitiæ, tædii, &c. animum componere non potest, aut patitur capitis dolores, cruditates stomachi; imò *Nav. Sannig. l. c.* docent, obligatum aliquoties in septimana, si unâ alterâve septimanâ, vel ut volunt *Lug. & Laym.* etiam per mensem infirmetur, non teneri ex post compensare, ratio est voluntas præsumpta fundatorum, eò quòd & domini temporales ob brevem infirmitatem non soleant aliquid subtrahere de mercede famuli. 7. Si scias te obligari, sed

I igno-

ignores quoties, eò quòd litteræ fundationis sint amissæ, vel id non exprimant, vide quid antecessores fecerint, vel quæ sit consuetudo, aut quid faciant alii simile beneficium habentes, & idem fac; si nec sic rescire possis, tot sunt legendæ, quot Ordinarius pro more civitatis vel provincie præscripserit, ita declaravit *S. Congreg.* apud *Matthæo. de off. Eccl. c. 10. n. 13.* 8. Si fundatio habeat, ut Sacellanus vel beneficiatus tot legat Missas in tali loco in honorem Sancti ad commoditatem populi, non exprimendo, ad quam intentionem, *Schmalzgr. n. 113.* cum multis dicit, applicationem esse liberam; sed contrarium declaravit *S. Congreg.* apud *Pign. t. 1. conf. 139. Matthæo. sup.* quòd scilicet applicari debeat fundatori, quando non exprimit se intentionem relinquere liberam, quia fundatores ordinariè volunt, sibi, vel suis applicari, ideòque id etiam in dubio præsumitur, sicut si quis det stipendium, ut legatur in isto loco, ut populus, vel Moniales Missam audiant; hoc ipso censetur etiam sibi velle applicari fructum, & legens non potest pro tali Missa aliud stipendium accipere, ut declaravit *S. Congreg.* apud *Gob. n. 549.* 9. Si plurimæ Missæ fiant in ara, in qua est corpus Sancti, ita ut Missæ in ea fundatæ difficulter legi queant, possunt legi in Altari vicino cum imagine ejus Sancti, *Pign. t. 1. g. conf. 80.* quia idem est fructus Missæ, & cultus Sancti, qui est finis fundationis, sic potius augetur, quàm minuitur, & sic interpretatio, non mu-

ratio fundationis. Idem dicit *Pign.* de eo, qui accepta elemosynà obligatur in Altari privilegiato, quia elemosyna acceptata est sub tacita conditione: Si in loco petito commodè legi possint. 10. Si fundatio non exprimat, an Missæ legi debeant per se ipsum, an per alium, satisfacit, si legat per alium; quia *qui facit per alium, est perinde, ac si faciat per se ipsum, Reg. 68. & 72. Juris in 6.* In dubio attendi debent circumstantiæ & observatio temporis præteriti, *Lucea d. 58. n. 8.* Et quamvis fundatio in beneficiato requirat *Sacerdotium & personalem residentiam*, adhuc non tenetur celebrare per se ipsum, quia ista verba plus non significant quàm desiderium fundatoris, ut beneficiatus aptus sit celebrare per se ipsum. Et ita resolvit *S. Cong.* apud *Lugo d. 6. n. 10.* 11. Qui obligatur legere per se ipsum, si legitimè impediatur, non tenetur supplere per alium, secus si obligetur per se vel per alium, quia tunc ex præsumpta fundatoris voluntate obligatio per impedimentum non extinguitur, *Castropalao, La Croix n. 820.* 12. Si in fundatione cautum sit, ut Capellanus per se ipsum celebret Missas, simplici adhuc conferri potest Clerico in ea ætate constituto, ut intra annum ad *Sacerdotium promovèri queat, S. Congreg. Lenr. p. 2. q. 162. n. 3.* 13. Simplex Sacerdos vi Ordinis tenetur aliquoties in anno celebrare, *S. Thom. 3. p. q. 82. a. 10. Sannig. Henao d. 80. n. 9.* Ratio est communis Ecclesiæ sensus. Et *Trid. sess. 27. c. 1.* dicit, Christum Apostolis & Sacerdotibus eorum successoribus id

id præcepisse per verba: *Hoc facite, &c.* probabile tamen est cum *S. Bonnav. Cajet.* hoc præceptum datum esse communitati Sacerdotum, non autem singulis. Deinde simplex Sa-

cerdos tenetur celebrare, quando ipse vel populus die obligato aliter Missam audire non potest; hoc enim requirit ejus officium, *Sennyei* 9. 54.

CASUS XCIV.

De tempore & loco, & cæteris ad Missam requisitis.

GAbius Sacerdos dubitat: 1. Quâ horâ manè Missam inchoare possit. 2. An in nocte Nativitatis possit legere omnes tres. 3. An post meridiem, an in hoc cum suis dispensare possint Superiores Regularium. 4. An Matutina præmittenda. 5. An liceat legere die Jovis, Veneris & Sabbathi S. 6. An sæpius eodem die, & ex quibus causis. 7. An & quando liceat Missam ab-vel interrompere. 8. Quando liceat legere extra Ecclesiam. 9. An in cubiculo infirmi. 10. Quid hic possint Episcopi vel Regulares. 11. Quid de Ecclesia execrata vel polluta. 12. An casus polluentes debeant esse publici, an polluant Oratoria. 13. An polluta vel execrata Ecclesia polluat Altare & cæmeterium, an reconcilietur per celebrationem Missæ. 14. Quid agendum de lignis vel lapidibus Ecclesiæ destructæ. 15. Cujus sit Ecclesiæ consecrare, benedicere, reconciliare. 16. An Episcopi dare possint licentiam celebrandi in privatis Oratoriis. 17. Quid de Oratoriis Regularium. 18. 19. 20. 21. 22. Sacularium. 23. Quid circa Altaris formam. 24. Consecrationem. 25. Execrationem. 26. 27. Quid circa

materiam, consecrationem, attactum, execrationem patene, calicis, ciborii, Monstrantia. 28. Quid circa benedictionem & execrationem paramentorum. 29. An aliquando sine iis celebrare liceat. 30. Quid de eorum colore. 31. Quid de mappa, antependio, Cruce. 32. Lumine, Missali, Ministris. 33. An liceat celebrare nudis pedibus, tecto capite, vel cum parucca. 34. Quid de campanis. 35. Qualis Missa legi debeat, de quo Sancto. 36. Quid de Missis votivis & de requiem. 37. Quale peccatum sit hic aliquid omittere vel mutare. 38. Accelerare, nimis submissè vel altè recitare. Pro Resolutione

QUÆR. I. Quâ horâ celebrandum?

Re. 1. Tempus licitè celebrandi juxta Rubricas incipit ab aurora usque ad meridiem. Aurora autem hîc non sumitur mathematicè, sed moraliter pro sesqui hora ante Solis ortum: imò Missam regulariter duabus horis ante ortum Solis inchoari posse docent *Rodrig. Suar. d. 80. f. 6. Tamb. de Sacrif. l. 1. c. 6.* Unde cum teste *Rodrig. 99. reg. 9. 33.* Religiosi habeant privilegium, ut unâ horâ tempus

